

Einkennandi þættir lýðfræðilegrar þróunar og atvinnulífs

Samráðsteymi
sveitarfélaga vegna
efnahagsáhrifa
Covid-19

26.6.2020

Sveitarfélögin

- Sveitarfélagið Hornafjörður
- Skaftárhreppur
- Mýrdalshreppur
- Rangárþing Eystra
- Bláskógarbyggð
- Skútustaðahreppur

Samantekt

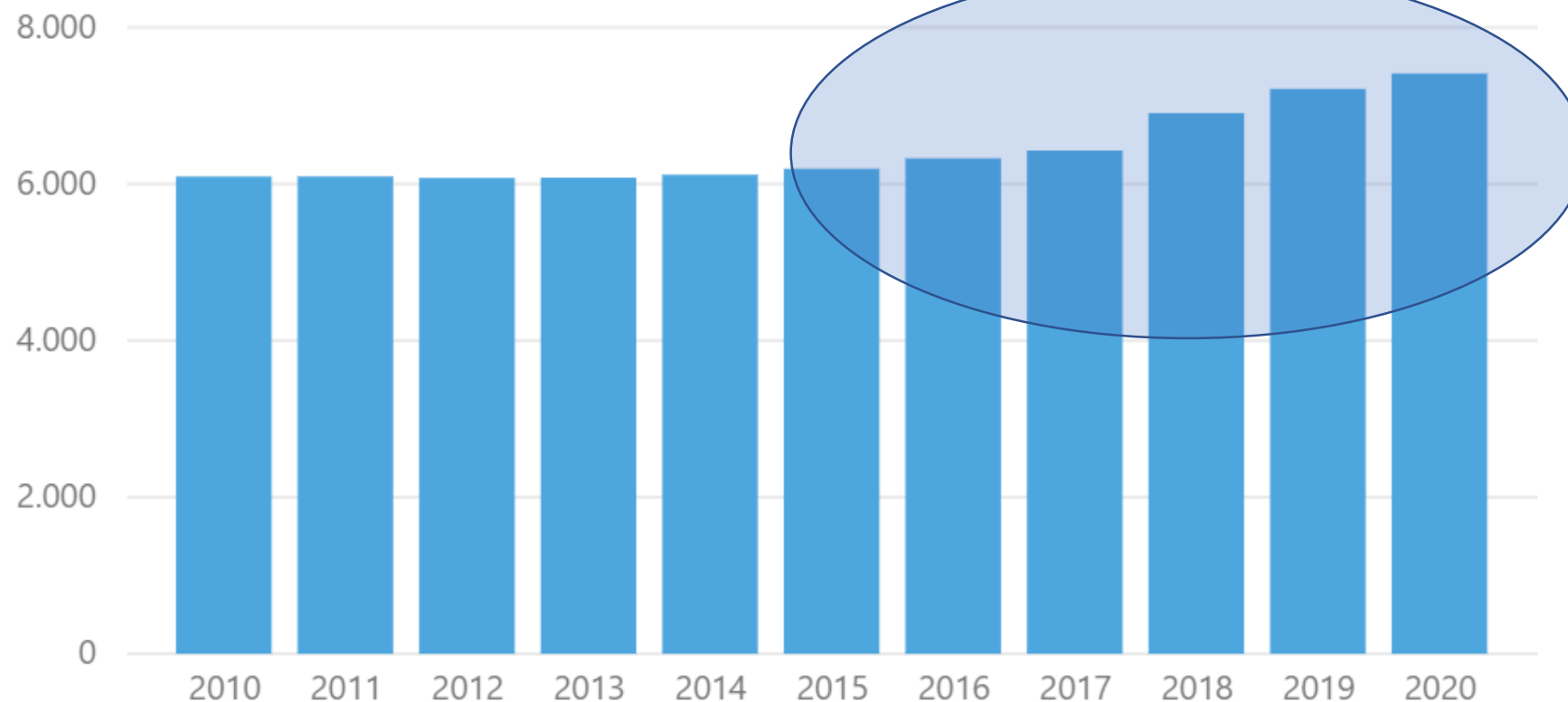
- Mikil fjölgun íbúa í sveitarfélögum frá 2014/2015 til 2020.
- Fjölgunin er bundin við erlendra ríkisborgara á aldursbilinu 20-39 ára. Aðeins fleiri karlar en konur.
- Um er að ræða fjölgun meðal einstaklinga (síður fjölskyldna) og þar með hafa ýmsir þættir í íbúasamsetningu breyst, s.s. framfærsluhlutföll, meðalaldur, aldursamsetning og hlutfall barna og eldri íbúa, sem dæmi.
- Hlutfall erlendra ríkisborgara er einna hæst á landsvísu í þessum sveitarfélögum eða 19,6% til 40,1%. Hæsta hlutfallið er í Mýrdalshreppi og það hæsta á landsvísu.
- Fækkun hefur orðið meðal íslenskra ríkisborgara í fimm sveitarfélögum af sex á s.l. 10 árum. Lítilsáttar fjölgun varð meðal íslenskra ríkisborgara í Skútustaðahreppi á því tímabili.
- Ferðaþjónusta af rekstrartekjum í viðkomandi sveitarfélögum er allt að 78,7% af heildar rekstrartekjum og einstaklingar í aðalstarfi í ferðaþjónustu eru allt að 52,3% af aðilum á vinnumarkaði og hærri í einstökum greinum innan ferðaþjónustunnar.
- Íbúavelta hefur aukist og sitja nokkur sveitarfélöganna í efstu sætum á lista yfir íbúaveltu-hæstu sveitarfélögin á landsvísu. Hæsta íbúavelta á landsvísu hefur verið í Mýrdalshreppi árin 2018, 2019 og 2020.
- Gefur það tilefni til að óttast mikinn brottflutning erlendra íbúa frá þessum sveitarfélögum, ef atvinnuástand versnar eða batnar ekki, þar sem hreyfanleikinn er til staðar.

Íbúapróun (fjöldi)

- Fram að uppgangi ferðapjónustunnar stóð íbúapróun að mestu í stað í sveitarfélögum sex. Á árunum 2010 til 2015 átti sér stað fjölgun íbúa á landsvísu um 4% meðan þróunin var -6% til 6% í sveitarfélögunum.
- Íbúum fjölgaði hins vegar um 13% til 50% á árabílinu 2015 til 2020. Fjölgunin var mest í Mýrdalshreppi og minnst í sveitarfélaginu Hornafirði. Þó fjölgaði íbúum þar meira en á landsvísu þar sem fjölgunin var um 10% á sama tímabili.
- Fjölgun íbúa skýrist nær eingöngu á fjölda aðfluttra umfram brottflutta erlendra ríkisborgara. Þar sem náttúruleg fjölgun (fæddir umfram dána) hefur að jafnaði verið lítil.

Samanlögð íbúapróun sveitarfélaganna

Íbúafjöldi 1. janúar

AR	Íbúafjöldi 1. janúar
2010	6.095
2011	6.096
2012	6.077
2013	6.081
2014	6.118
2015	6.195
2016	6.327
2017	6.427
2018	6.905
2019	7.214
2020	7.411

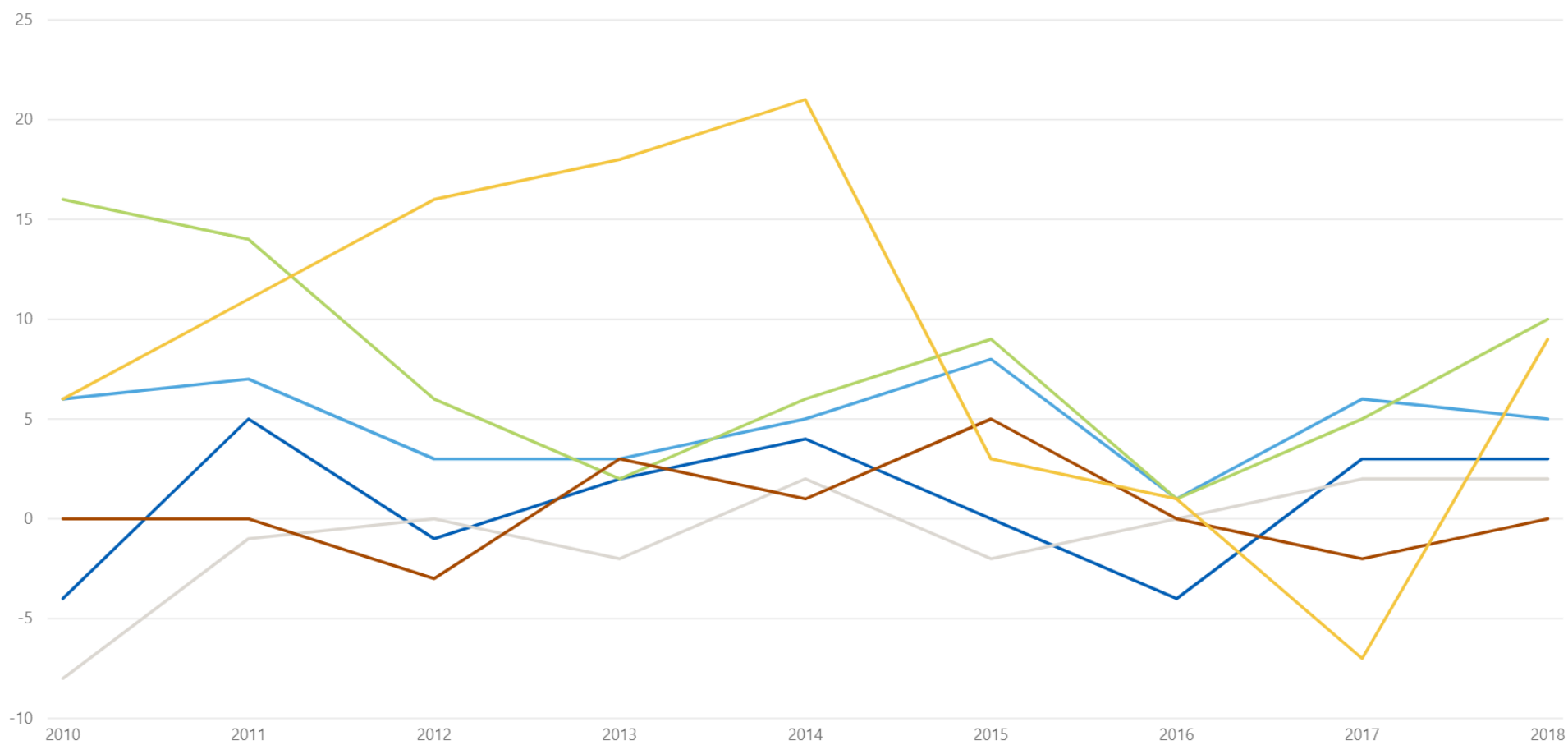
Fjölgun íbúa

AR	Bláskógabyggð	Mýrdalshreppur	Rangárþing eystra	Skaftárhreppur	Skútustaðahreppur	Sveitarfélagið Hornafjörður
2010	935,00	510,00	1.745,00	445,00	374,00	2.086,00
2011	935,00	469,00	1.741,00	446,00	386,00	2.119,00
2012	906,00	459,00	1.741,00	443,00	385,00	2.143,00
2013	897,00	462,00	1.735,00	443,00	378,00	2.166,00
2014	931,00	489,00	1.708,00	452,00	371,00	2.167,00
2015	961,00	480,00	1.749,00	460,00	395,00	2.150,00
2016	979,00	525,00	1.774,00	470,00	408,00	2.171,00
2017	1.026,00	562,00	1.752,00	475,00	425,00	2.187,00
2018	1.115,00	633,00	1.798,00	560,00	493,00	2.306,00
2019	1.121,00	695,00	1.924,00	583,00	502,00	2.389,00
2020	1.163,00	719,00	1.961,00	627,00	507,00	2.434,00

Þróun í fjölda íslenskra ríkisborgara

AR	Bláskógabyggð	Mýrdalshreppur	Rangárþing eystra	Skaftárhreppur	Skútustaðahreppur	Sveitarfélagið Hornafjörður
2010	851,00	481,00	1.560,00	434,00	362,00	1.981,00
2011	845,00	445,00	1.568,00	439,00	371,00	2.017,00
2012	813,00	431,00	1.568,00	430,00	371,00	2.022,00
2013	800,00	430,00	1.549,00	429,00	367,00	2.047,00
2014	829,00	435,00	1.517,00	436,00	355,00	2.030,00
2015	824,00	430,00	1.531,00	428,00	364,00	2.006,00
2016	807,00	417,00	1.527,00	419,00	368,00	1.973,00
2017	828,00	408,00	1.515,00	416,00	360,00	1.936,00
2018	859,00	411,00	1.496,00	428,00	377,00	1.937,00
2019	834,00	416,00	1.516,00	417,00	375,00	1.920,00

Fæddir umfram dána

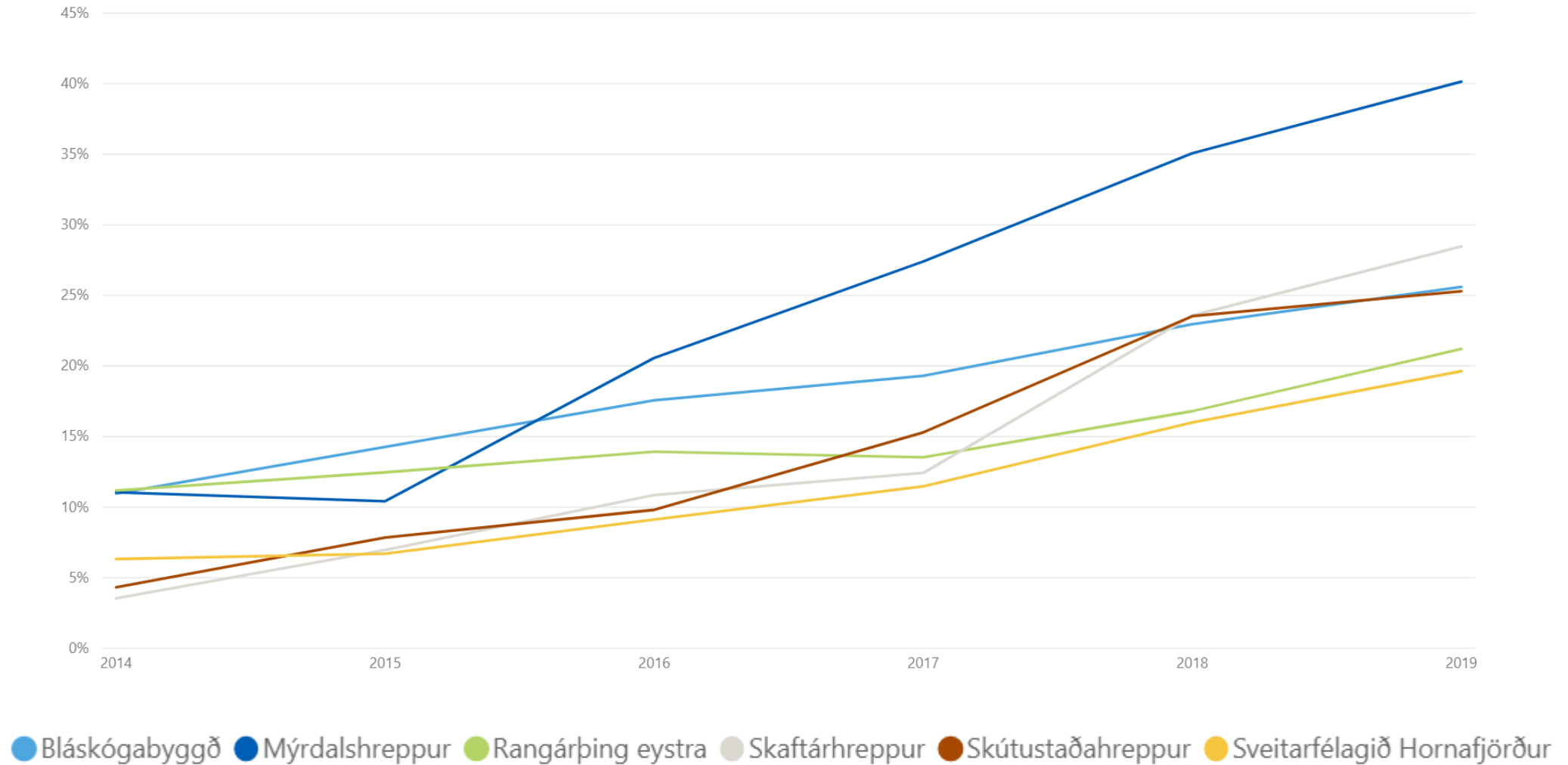

● Bláskógabyggð ● Mýrdalshreppur ● Rangárþing eystra ● Skaftárhreppur ● Skútustaðahreppur ● Sveitarfélagið Hornafjörður

Erlendir ríkisborgarar

- Hlutfall erlendra ríkisborgara í sveitarfélögunum sex hefur farið úr 3,5% til 11,2% á árinu 2014 í 19,6% til 40,1% árið 2019. Á þessi mikla breyting sér stað á 5 ára tímabili en mesta fjölgunin er milli áranna 2016 og 2018.
- Frá og með árinu 2015 hefur kynjahlutfall erlendra ríkisborgar breyst, færst úr því að vera fleiri konur yfir í fleiri karla.
- Í sveitarfélögunum sex búa 1.736 erlendir ríkisborgarar og eru þeir af 69 þjóðernum. Pólverjar eru þar flestir eða 710 einstaklingar. Næst á eftir koma Rúmenar og Tékkar.

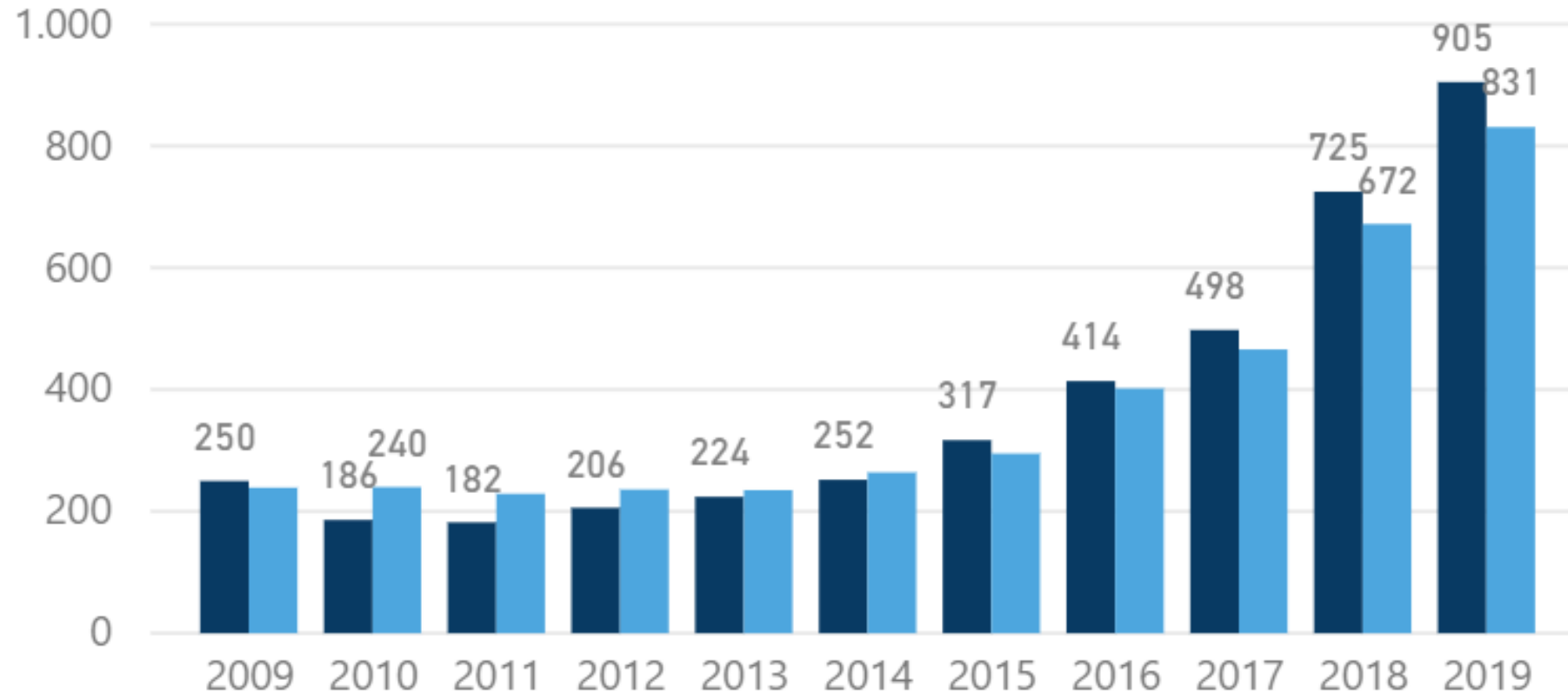
Hlutfall erlendra ríkisborgara af heildarfjölda íbúa sveitarfélaganna

Samanlagður fjöldi erlendra ríkisborgara

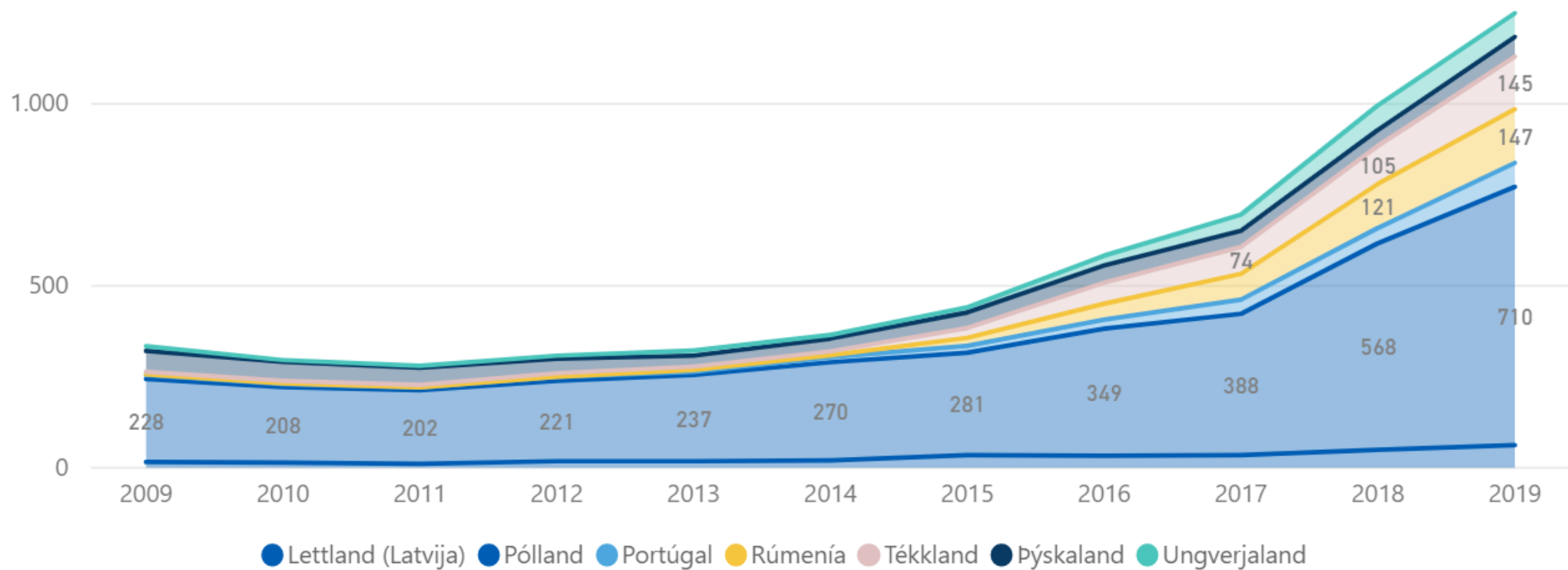
Erlendir ríkisborgarar eftir kyni

● Karlar ● Konur

Þróun og samanlagður fjöldi erlendra ríkisborgara

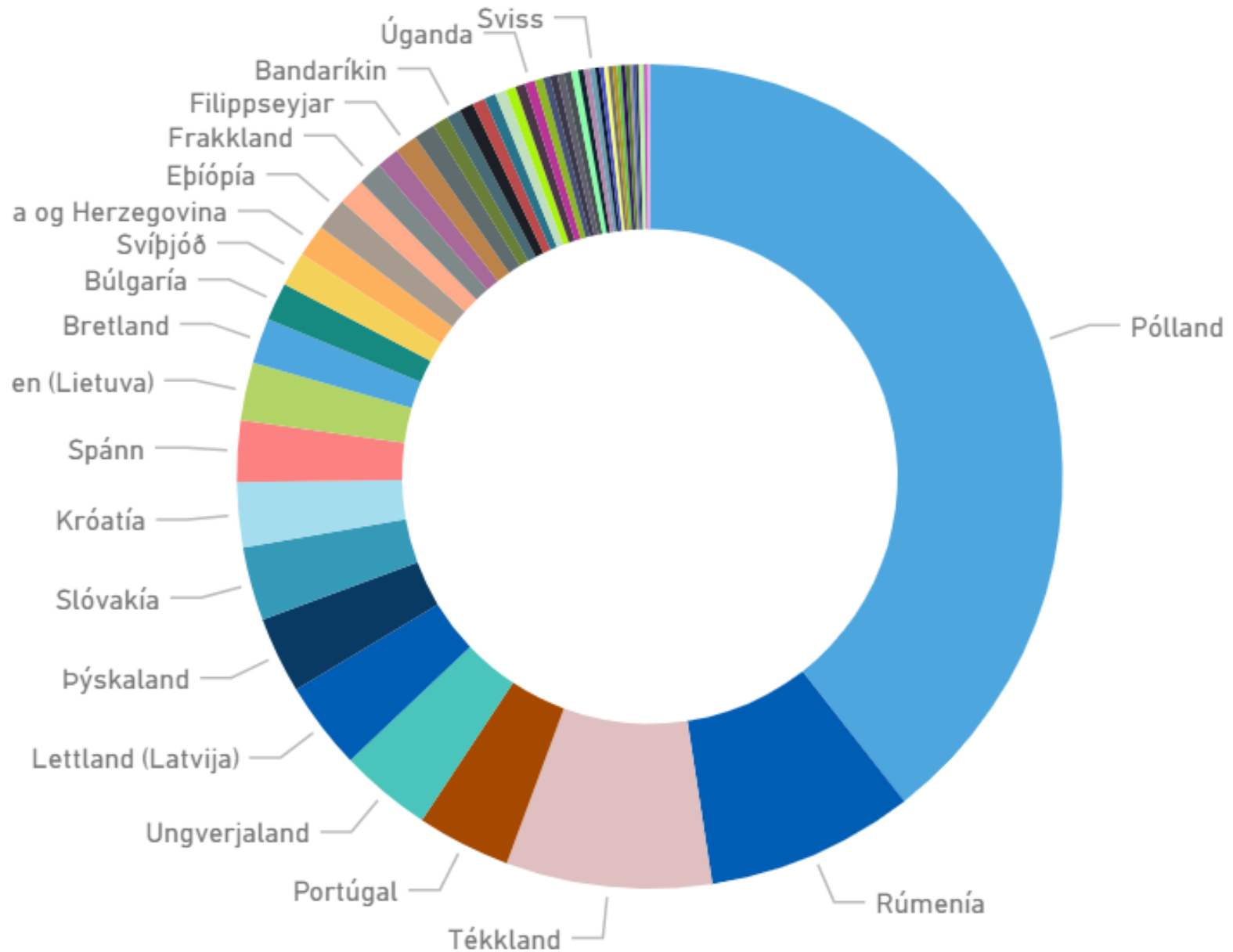
Fjöldi erlendra ríkisborgara (7 stærstu þjóðerni)

Skipting erlendra ríkisborgara

15 fjölmennustu þjóðernin

Ríkisfang	Íbúafjöldi eftir ríkisfangi
Pólland	710
Rúmenía	147
Tékkland	145
Portúgal	66
Ungverjaland	65
Lettland (Latvija)	62
Þýskaland	54
Slóvakía	52
Króatía	46
Spánn	43
Litháen (Lietuva)	41
Bretland	32
Búlgaríja	27
Svíþjóð	24
Bosnia og Herzegovina	23

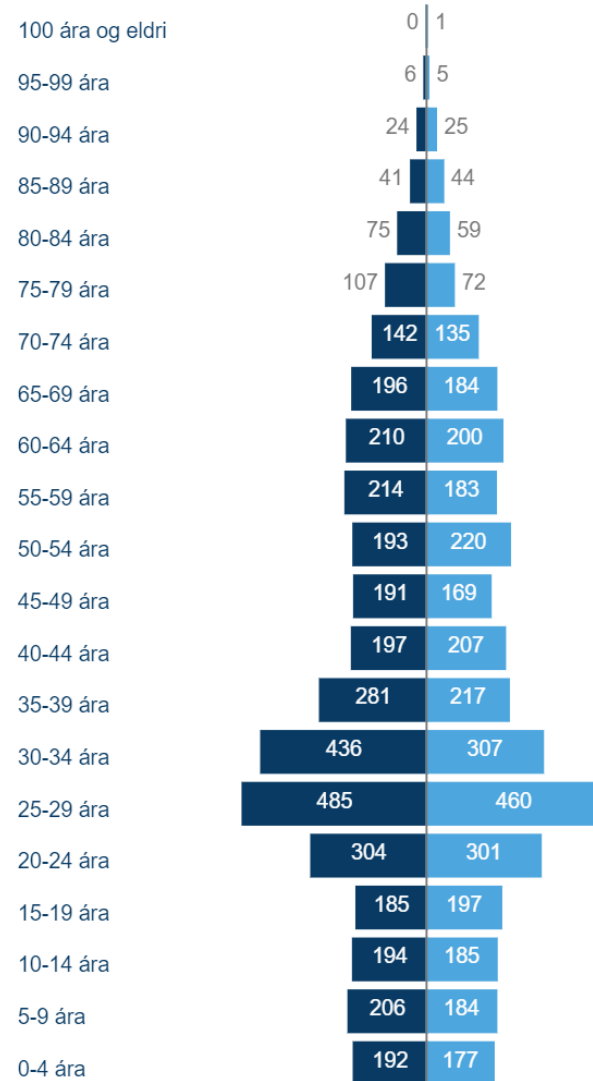

Aldurssamsetning

- Einkennandi þáttur í íbúasamsetningu er hátt hlutfall íbúa á aldursbilinu 20 til 39. Þá sérstaklega á aldursbilinu 25 til 34 ára.
- Fjölgunin hefur að mestu verið bundin við erlenda ríkisborgara í þeim tiltekna aldurshópi.
- Þar með hefur meðalaldur íbúa sveitarfélganna lækkað.

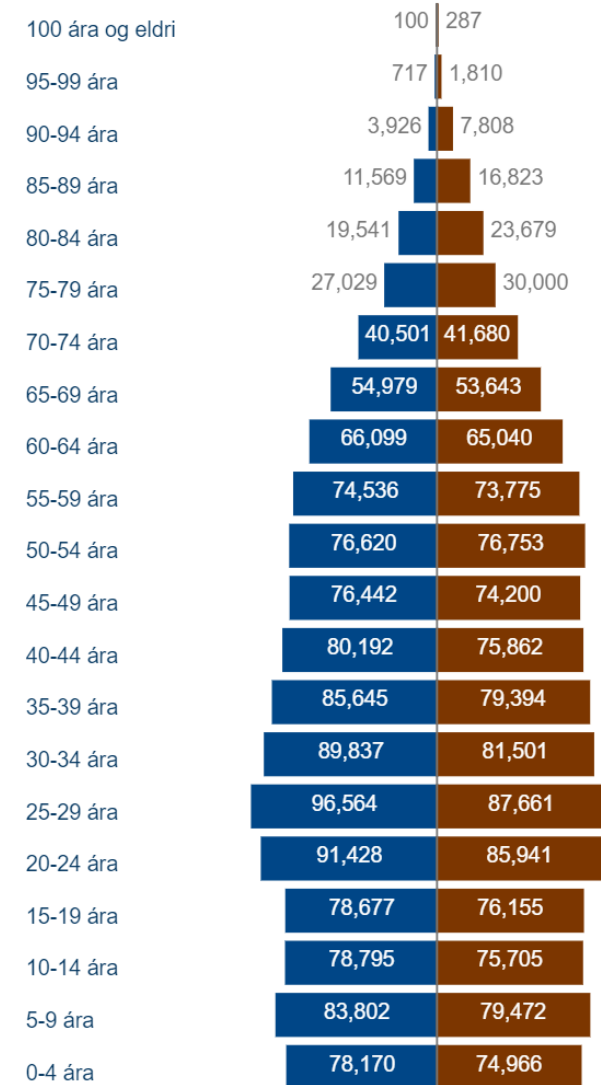
Sveitarfélögin sex

Mannfjöldi valins svæðis eftir aldri og kyni (5 ára aldursbil)

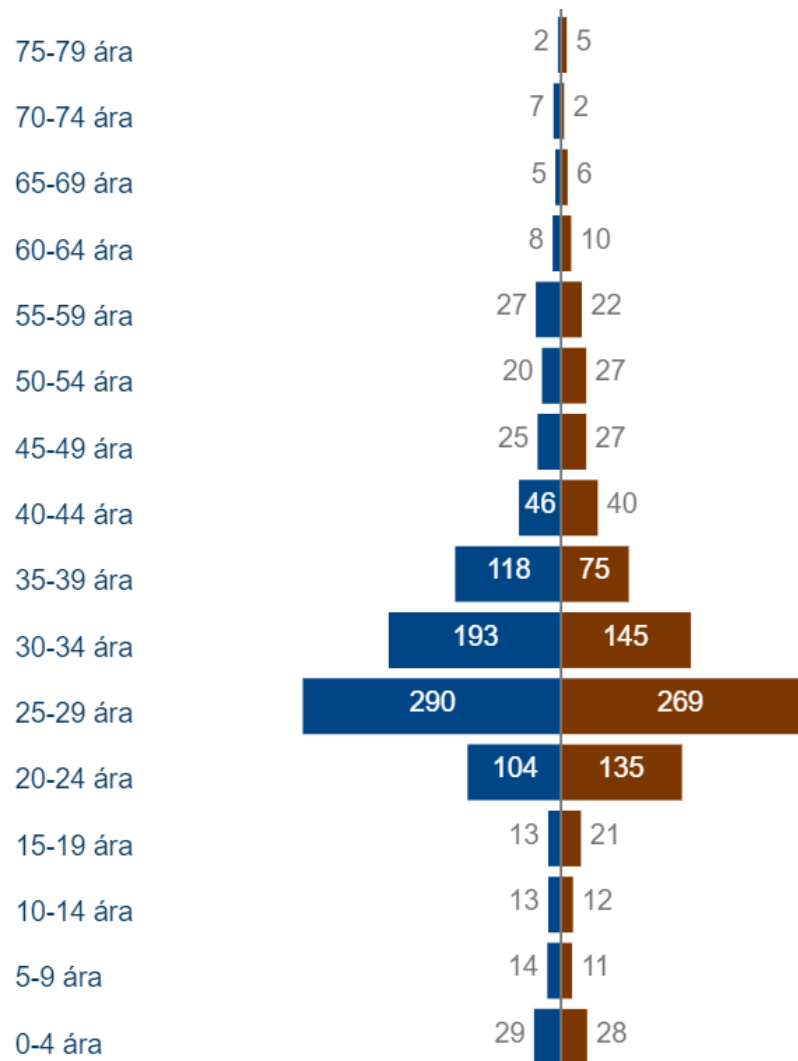

Landið allt

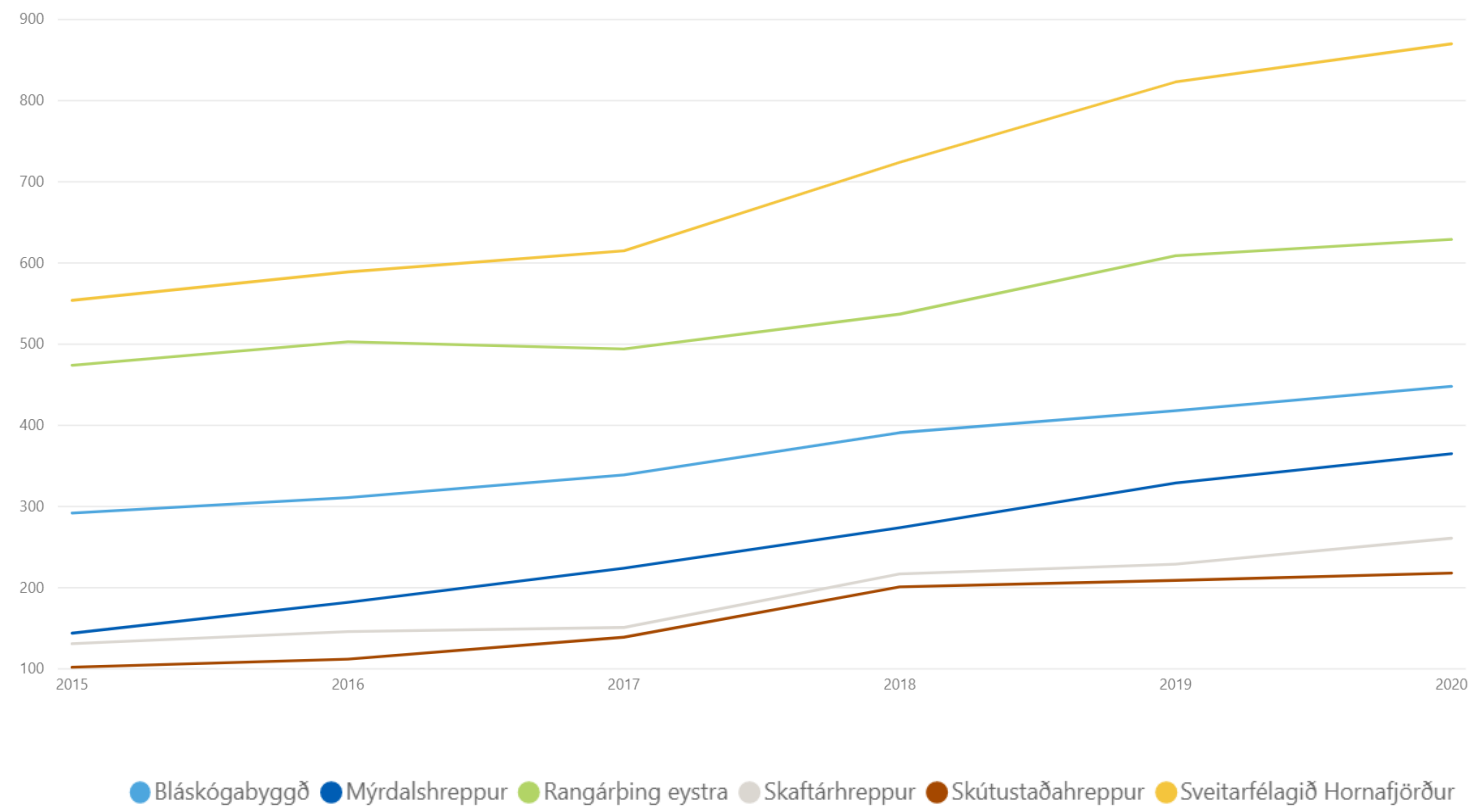
Mannfjöldi eftir aldri og kyni (landið allt)

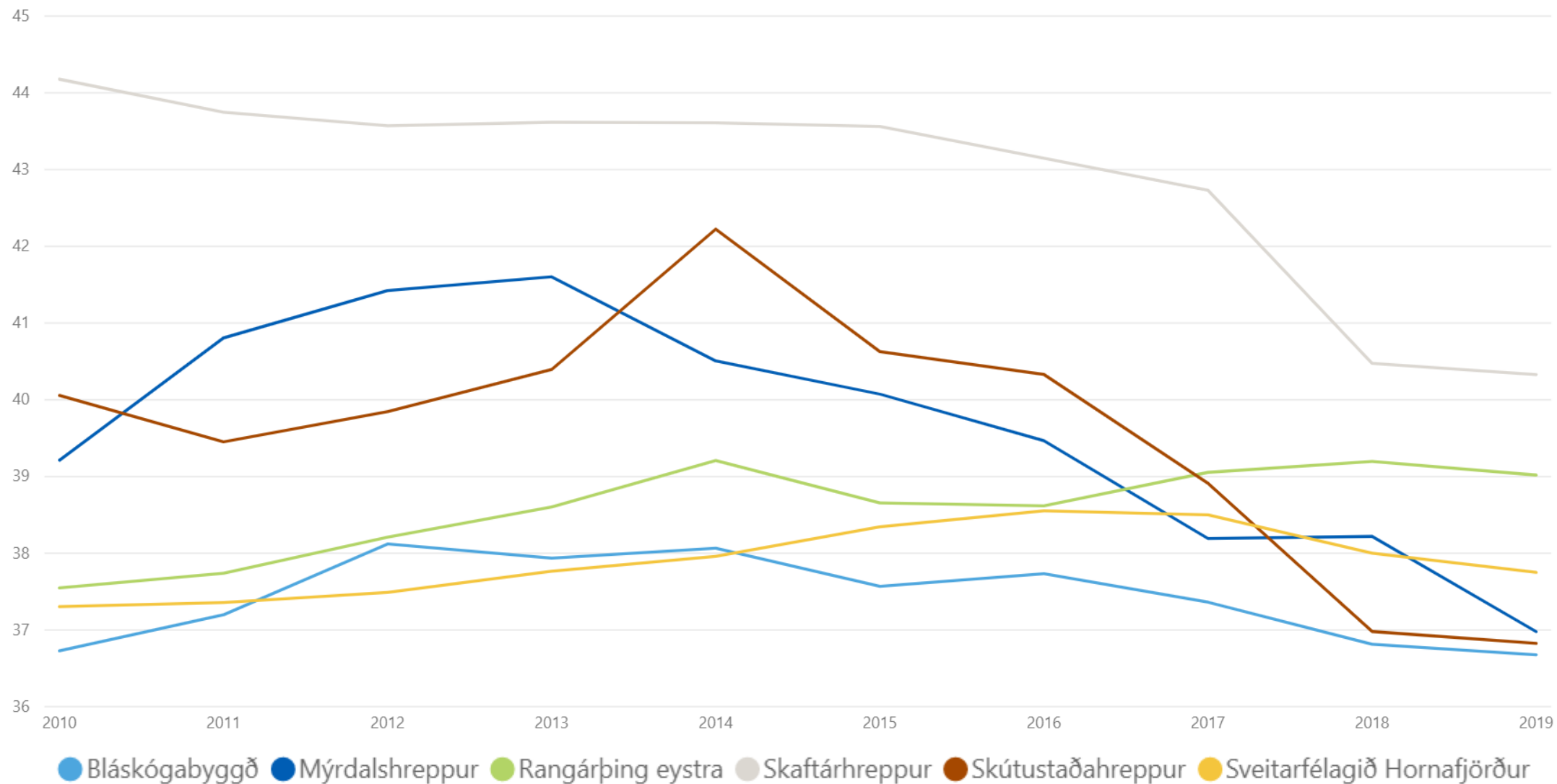
Samanlangt aldurstré erlendra ríkisborgara

Þróun í fjölda erlendra ríkisborgara frá 2015 til 2020 á aldursbilinu 20 til 39 ára

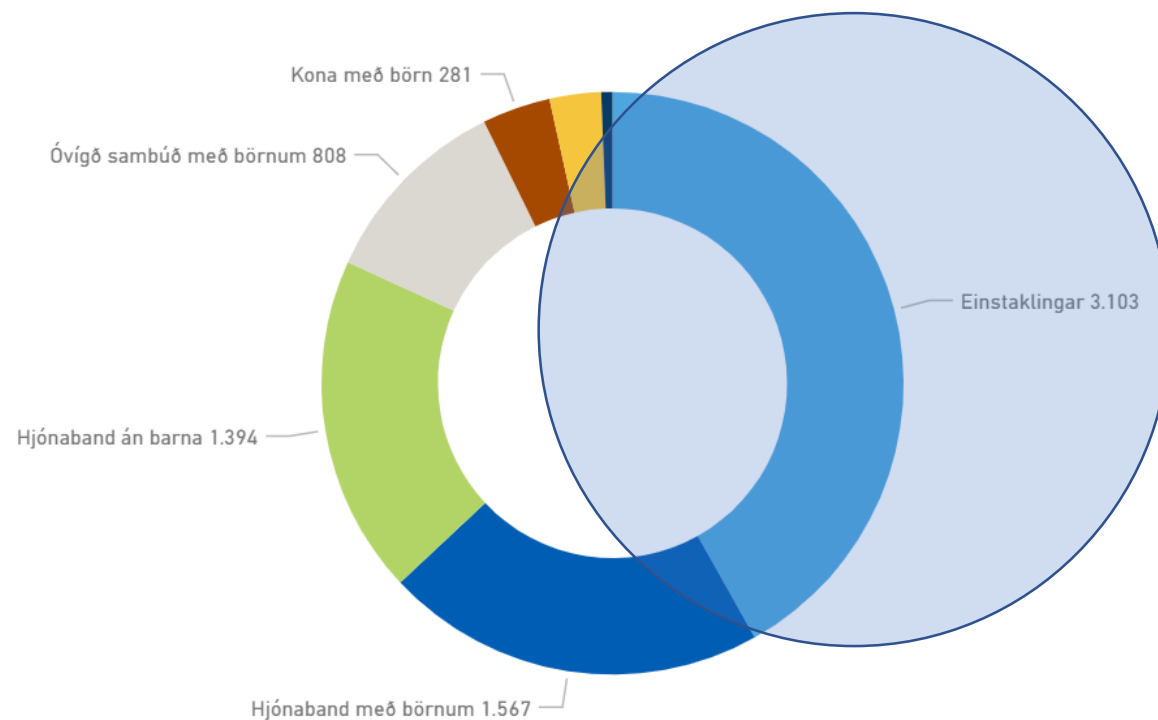
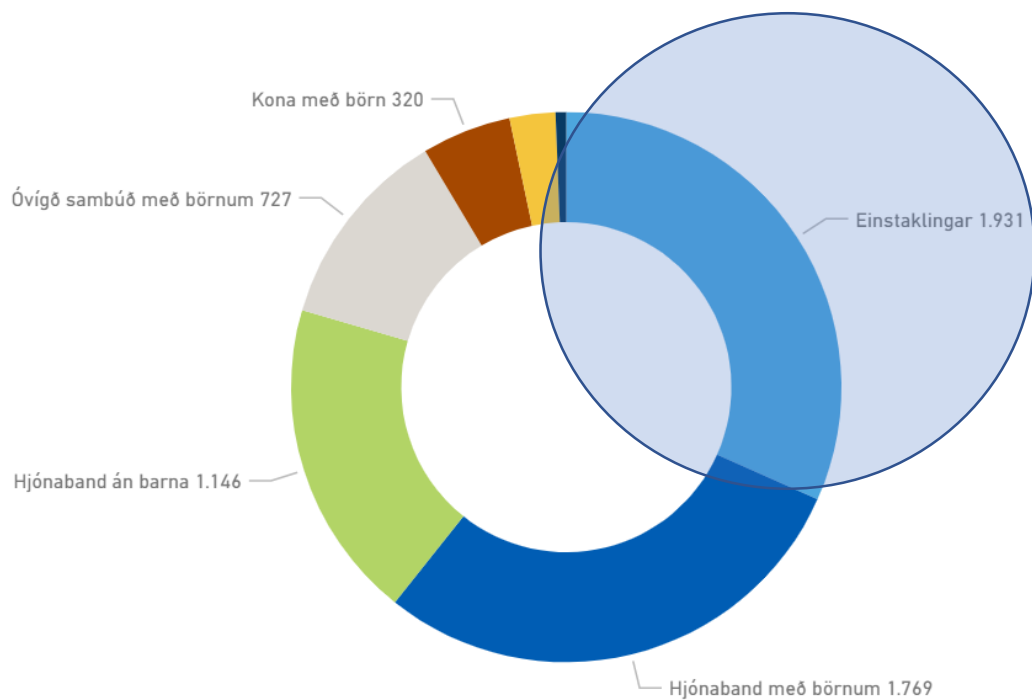
Meðalaldur íbúa

Fjölskyldugerð

- Með fjölgun ungs fólks í sveitarfélögunum hefur breyting orðið á íbúasamsetningu. Hlutfallslega hefur því einstaklingum fjölgað m.t.t. fjölskyldugerðar.
- Með brottflutningi íslenskra ríkisborgara hefur að sama skapi fjölskyldum (barnafólki) fækkað.

Fjölskyldugerð (hlutfall) 2010 og 2020

● Einstaklingar ● Hjónaband með börnum ● Hjónaband án barna ● Óvígð sambúð með börnum ● Kona með börn ● Óvígð sambúð án barna ● Karl með börn

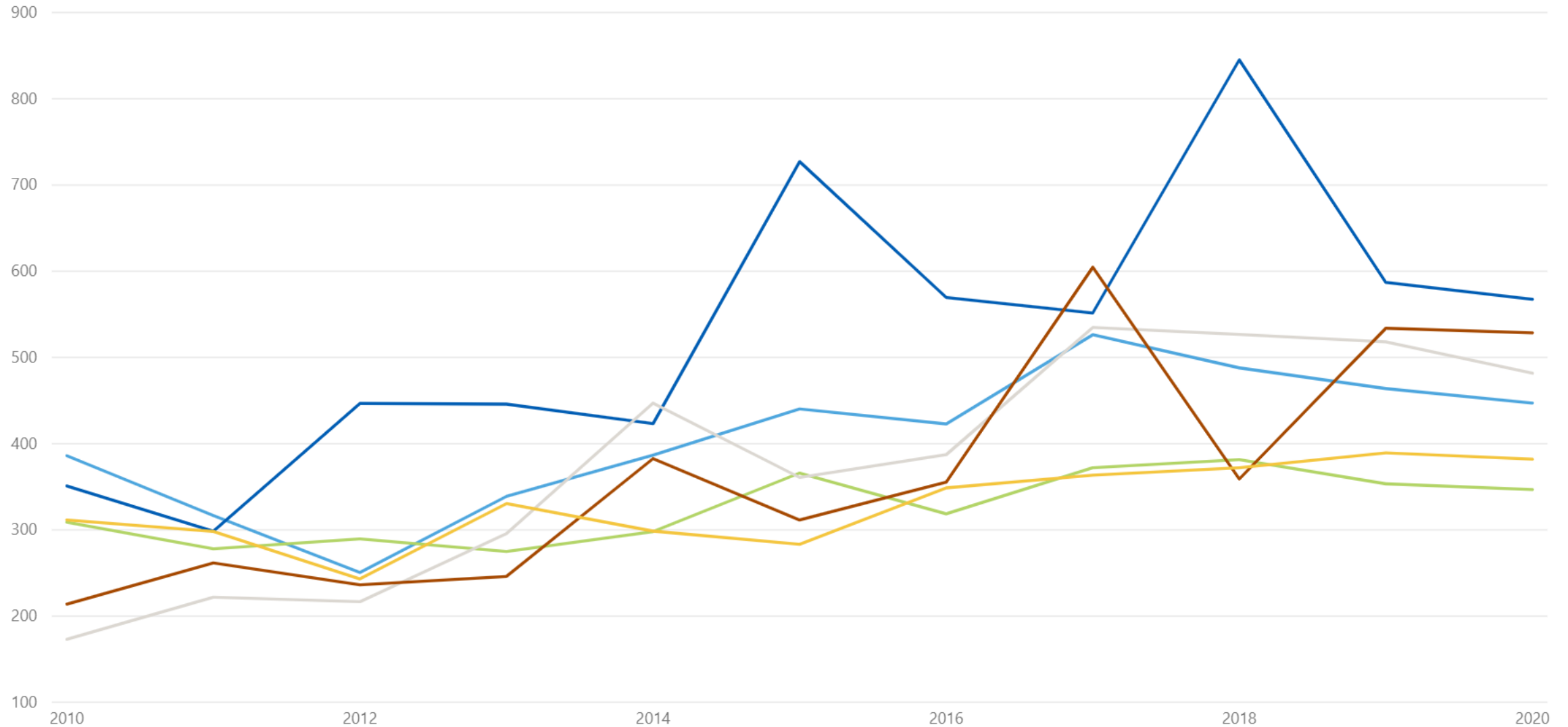
Íbúavelta

- Miðgildi íbúaveltu sveitarfélaga á landsvísu (2019) var um 349 íbúar á hverja 1.000 íbúa. Íbúavelta í sveitarfélögnum sex var hærri en miðgildið í öllum tilvikum.
- Sveitarfélögin sex raða sér í efstu sæti yfir íbúaveltu á landsvísu. Mýrdalshreppur (1.), Skútustaðahreppur (3.), Skaftárhreppur (4.) og Bláskógarbyggð (7.). Rangárþing Eystra sker sig úr í þeim samanburði (34.).
- Íbúavelta sveitarfélaganna hefur aukist mikið á síðustu árum. Einnig tekið miklar sveiflur frá árunum 2014 og 2015.
- Há íbúavelta skýrist fyrst og fremst af fjölda aðfluttra og brottfluttra erlendra ríkisborgara, þ.e. tíðum fólksflutningum þeirra.

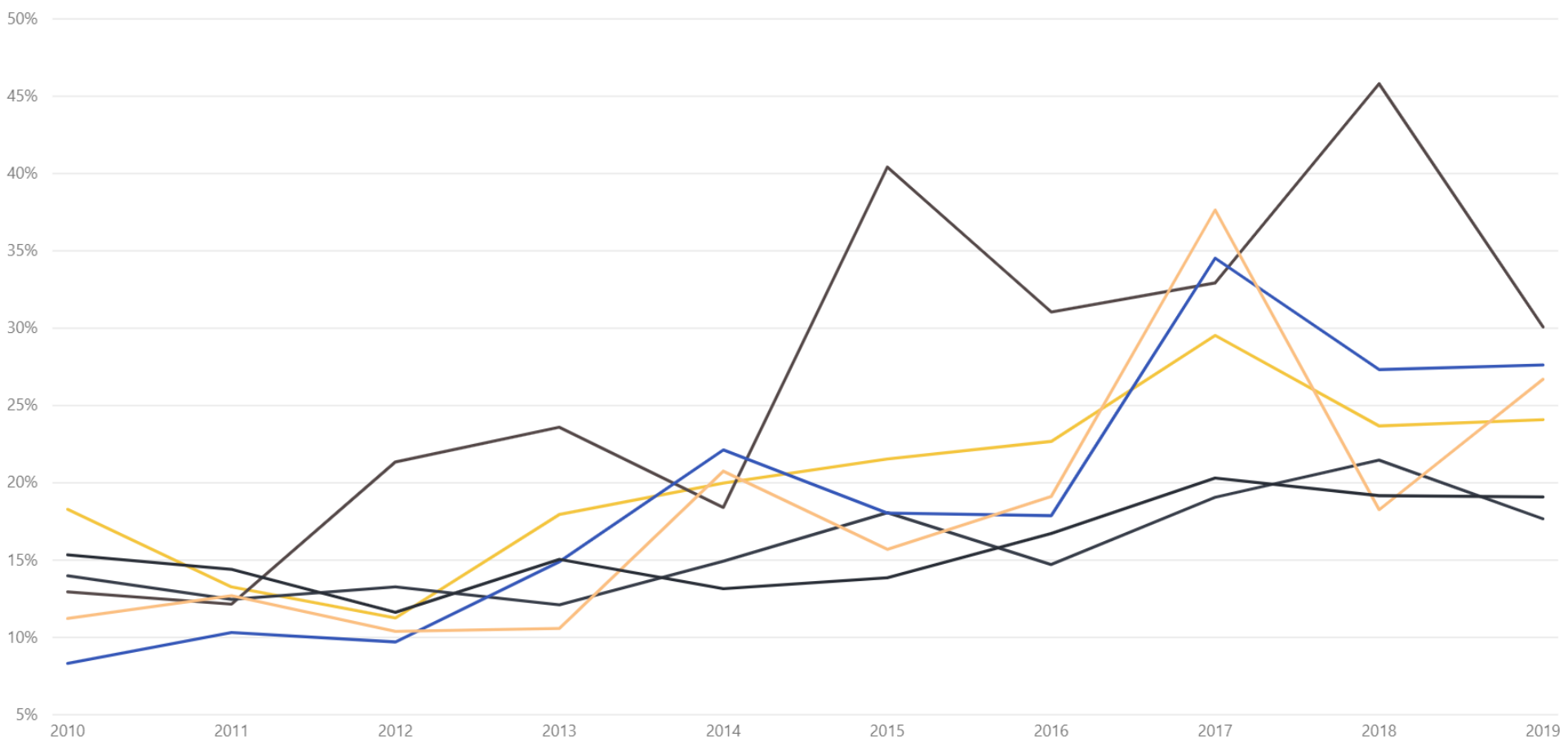
**„Íbúavelta er mælikvarði á „hreyfingu“ eða tíðni breytinga að baki íbúafjölda viðkomandi svæðis á árstímabili. Góð samlíking er hugtakið starfsmannavelta á vinnustöðum. Íbúavelta er gefin upp í fjölda breytinga á hverja 1.000 íbúa. Fjöldi breytinga er þá samtala fjölda aðfluttra, brottfluttra, fæddra og dána íbúa á því árstímabili. Íbúaföldi miðast við mitt ár á því áratímabili sem er mælt.“*

Íbúavelta 2010 - 2020

Sveitarfélag ● Bláskógabyggð ● Mýrdalshreppur ● Rangárþing eystra ● Skaftárhreppur ● Skútustaðahreppur ● Sveitarfélagið Hornafjörður

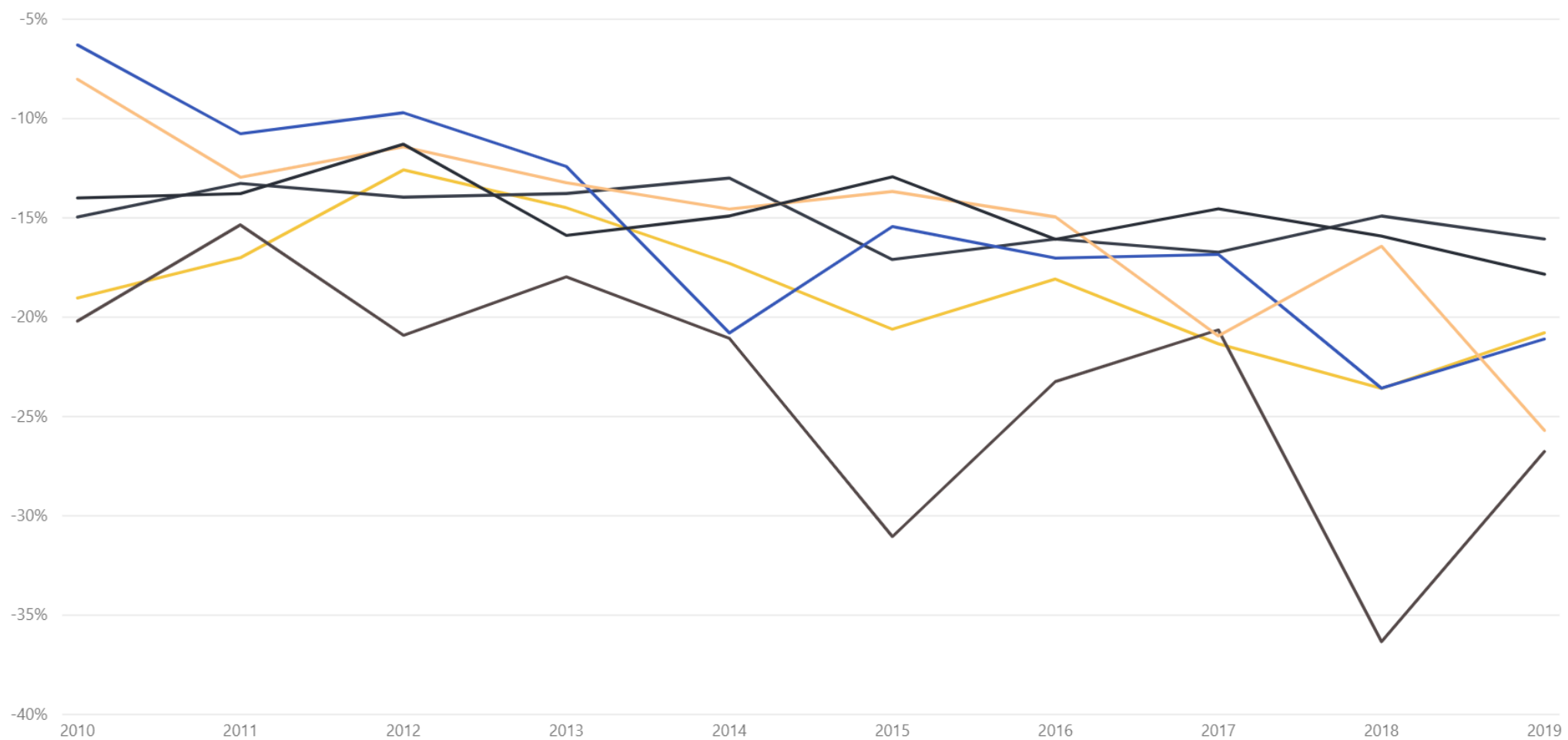

Aðfluttir íbúar

● Bláskógabyggð ● Mýrdalshreppur ● Rangárþing eystra ● Skaftárhreppur ● Skútustaðahreppur ● Sveitarfélagið Hornafjörður

Brottfluttir íbúar

● Bláskógabyggð ● Mýrdalshreppur ● Rangárþing eystra ● Skaftárhreppur ● Skútustaðahreppur ● Sveitarfélagið Hornafjörður

Lýðfræðilegir veikleikar og aðrir mælikvarðar

- Sveitarfélögin hafa flest litið vel út hvað varðar lýðfræðilega veikleika (e. demographic vulnerability index). Skýrist það af fjólsfjölgun ungs fólks sem hefur áhrif á marga mælikvarða.
- Þessi mikla fjólsfjölgun ungs fólks skýrir m.a. hlutfallslega lækkaða dánartíðni, fjölgun íbúa (á sama tíma og íslenskum ríkisborgurum fækkar), hlutfallslega færri eldri íbúa og fjölgun fólks á nokkrum aldursbilum.
- Framfærsluhlutfall hefur einnig lækkað og snúist við frá því að vera hærra en landsmeðaltal í það að vera töluvert undir landsmeðaltali. Sem einnig skýrist af fjölgun ungs fólks.
- Þessi stóri hópur af ungum erlendum ríkisborgurum, sem er á mikilli hreyfingu, hefur þannig breytt allri tölfræðilegri ásýnd á lýðfræðilega þróun byggðarlaganna.

Lýðfræðilegir veikleikar

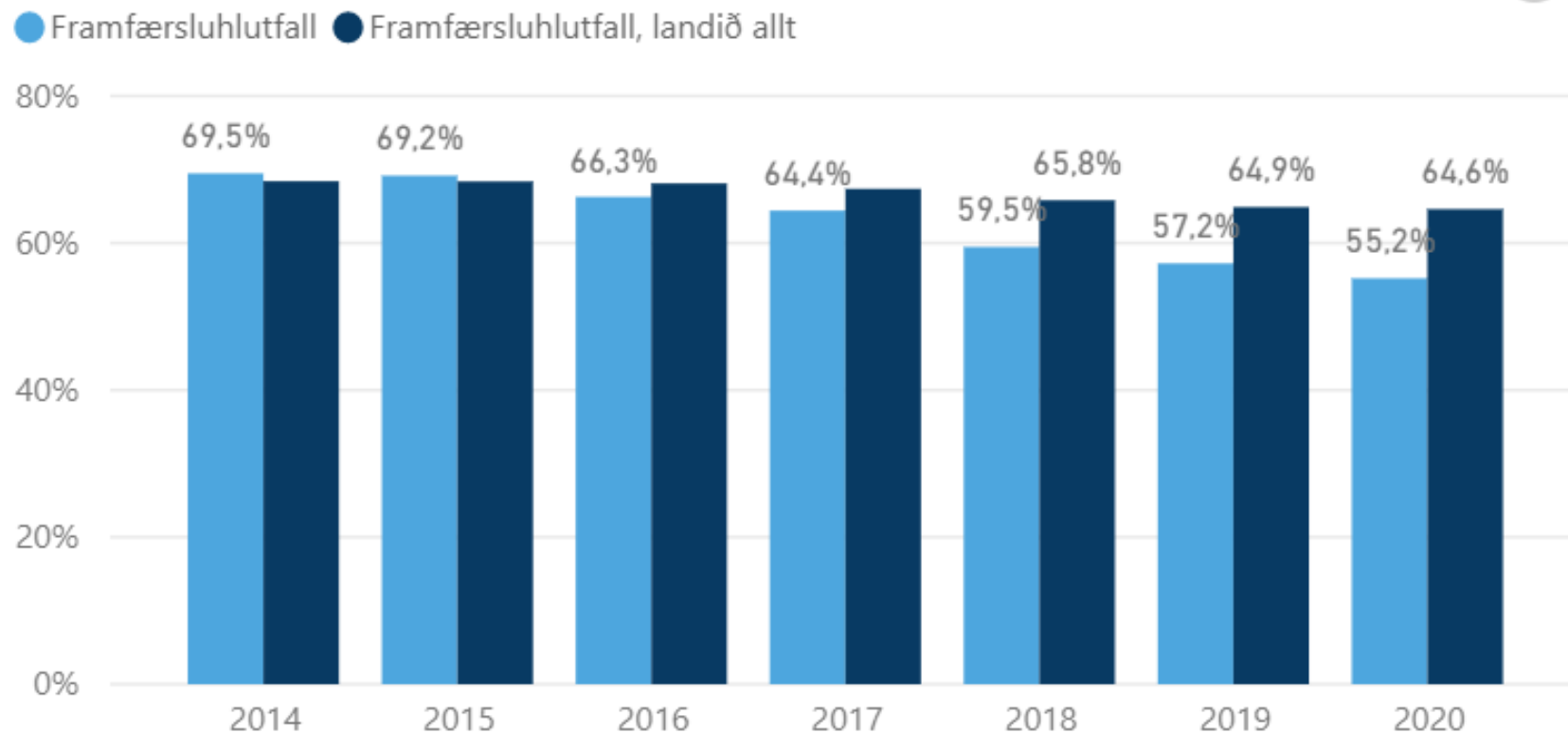
Sveitarfélög - Uppfært	Íbúafjöldi 1. janúar	Fæðingartíðni	Dánartíðni	Aðfluttir umfram brottflutta	Hlutfall 0-14 ára	Hlutfall 15-24 ára	Hlutfall 25-54 ára	Hlutfall 55-64 ára	Hlutfall 65 +	Konur - Karlar	Fjöldi kvenna á móti 100 körlum (15-64 ára)	Lýðfræðilegir veikleikar (skali 0-10)
Bláskógabyggð	1.163	9,5	5,2	37	16,4%	12,5%	46,8%	10,7%	13,6%	-27	96,6	3
Skaftárhreppur	627	22,3	6,4	38	13,7%	10,0%	46,7%	11,2%	18,3%	-45	96,3	3
Skútustaðahreppur	507	3,9	5,9	5	14,0%	14,8%	45,6%	14,4%	11,2%	-5	100,5	3
Sveitarfélagið Hornafjörður	2.434	11,5	8,2	30	15,4%	15,2%	44,1%	10,1%	15,2%	-140	87,3	3
Mýrdalshreppur	719	9,7	8,3	23	12,2%	12,5%	53,8%	8,9%	12,5%	-59	89,8	4
Rangárþing eystra	1.961	10,2	5,6	31	16,6%	12,4%	42,6%	11,7%	16,7%	-71	89,8	4
Samtals	7.411	11,1	6,7	164	15,4%	13,3%	45,4%	10,9%	15,1%	-347	91,3	3

„Lýðfræðilegir veikleikar byggja á aðferðarfræði Nordregio (e. demographic vulnerability index). Um er að ræða einkunn sem byggir á 10 mælikvörðum yfir lýðfræðilega veikleika. Veikleiki í einum mælikvarða er settur fram sem „1“. Svæði sem er með samtöluna „0“ býr ekki við neinn veikleika en það svæði sem er með samtöluna „10“ býr við mikla veikleika.“

Ýmsar lykiltölur (2020)

Sveitarfélög - Uppfært	Íbúafjöldi 1. janúar	Breyting frá fyrra ári	Hlutfallsleg breyting	Aðfluttir	Aðfluttir umfram brottflutta	Fæddir umfram dánna	Íbúafjöldi erlendur	Íbúafjöldi erlendur %	Framfærslu-hlutfall*	Nýskráningar í utangarðsskrá	Íbúavelta* á 1000 manns	Meðalaldur
Sveitarfélagið Hornafjörður	2.389	83	3,6%	456	30	9	469	19,6%	59,3%		389	37,8
Rangárþing eystra	1.924	126	7,0%	340	31	10	408	21,2%	64,9%	19	353	39,0
Bláskógabyggð	1.121	6	0,5%	270	37	5	287	25,6%	54,8%	2	464	36,7
Mýrdalshreppur	695	62	9,8%	209	23	3	279	40,1%	46,9%	17	587	37,0
Skaftárhreppur	583	23	4,1%	161	38	2	166	28,5%	56,7%	4	518	40,3
Skútustaðahreppur	502	9	1,8%	134	5	0	127	25,3%	42,6%	10	534	36,8
Samtals	7.214	309	4,5%	1.570	164	29	1.736	24,1%	57,2%	52	431	38,0

Þróun á framfærsluhlutfalli

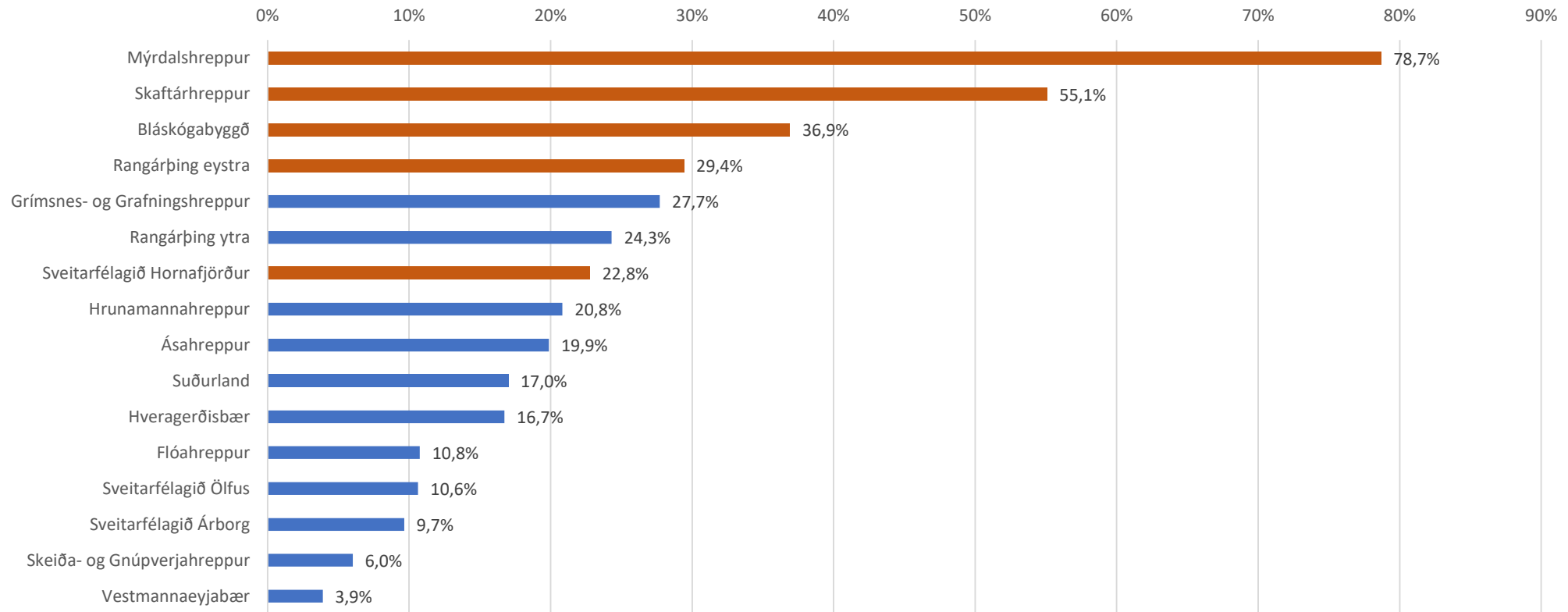
„Framfærsluhlutfall mælir hversu marga hver maður á vinnualdri þarf að framfæra. Framfærsluhlutfall er hlutfall ungs fólks (19 ára og yngra) og eldra fólks (65 ára og eldra) af fólki á vinnualdri (20–64 ára).“

Ferðapjónustan

- Ástæða fjölgunar íbúa í þessum sveitarfélögum er nær eingöngu bundin við vöxt ferðapjónustunnar. Ferðapjónusta af rekstrartekjum í viðkomandi sveitarfélögum er allt að 78,7% af heildar rekstrartekjum.
- Einstaklingar í aðalstarfi í ferðapjónustu eru allt að 52,3% af aðilum á vinnumarkaði.
- Meðallaun í ferðapjónustu á Suðurlandi eru um 423 þ.kr. á mánuði en meðallaun almennt á Suðurlandi 498 þ.kr. Meðallaun í ferðapjónustu eru að jafnaði lægri en meðallaun í viðkomandi sveitarfélögum.

Ferðapjónusta – hlutfall rekstrartekna (á Suðurlandi)

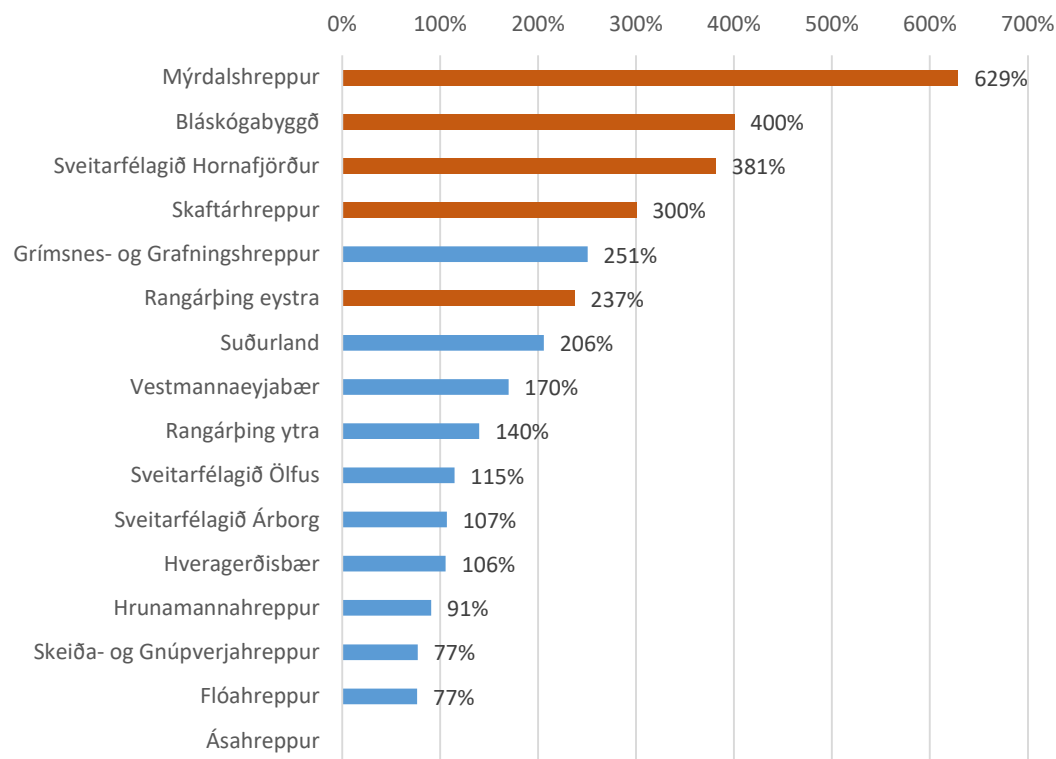
Rekstrartekjur í ferðapjónustu. 2018.
Hlutfall ferðapjónustu af heildartekjum í sveitarfélagi

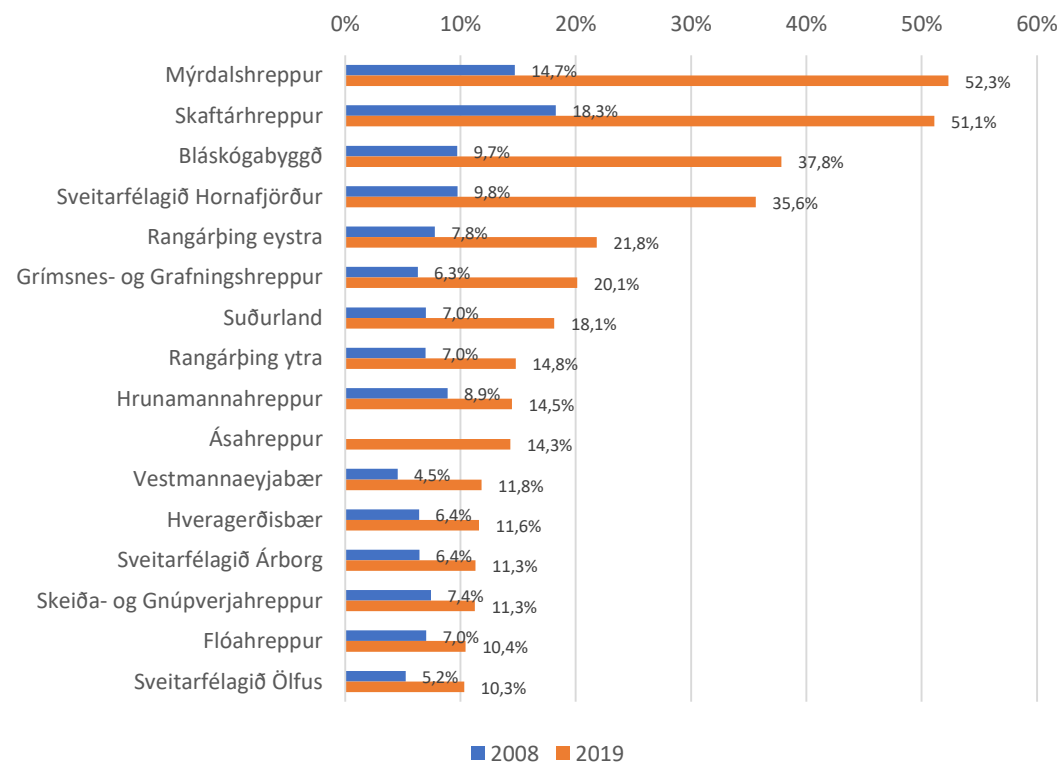
Upplýsingar voru ekki aðgengilegar fyrir Skútustaðahrepp

Ferðapjónustan – fjöldi starfa (á Suðurlandi)

Einstaklingar í aðalstarfi. Ferðapjónusta.
% breyting milli ára. 2008-2019

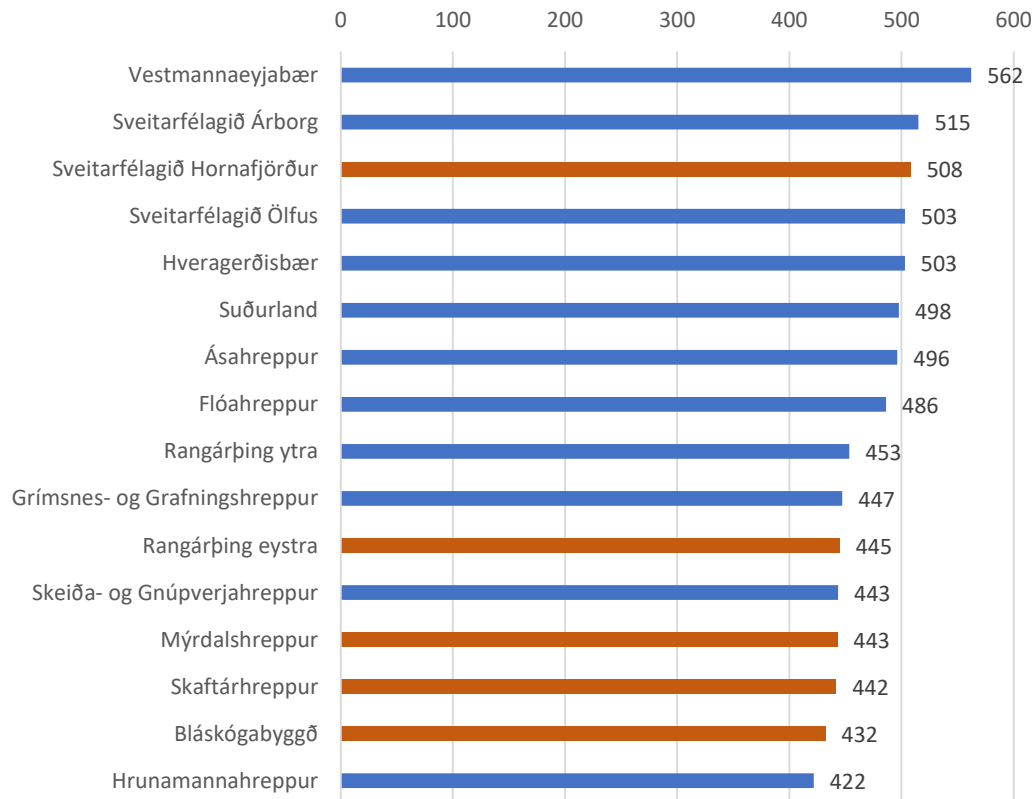
Einstaklingar í aðalstarfi. Vægi ferðapjónustu. 2008 & 2019. * Ásahreppur 9,5% árið 2009

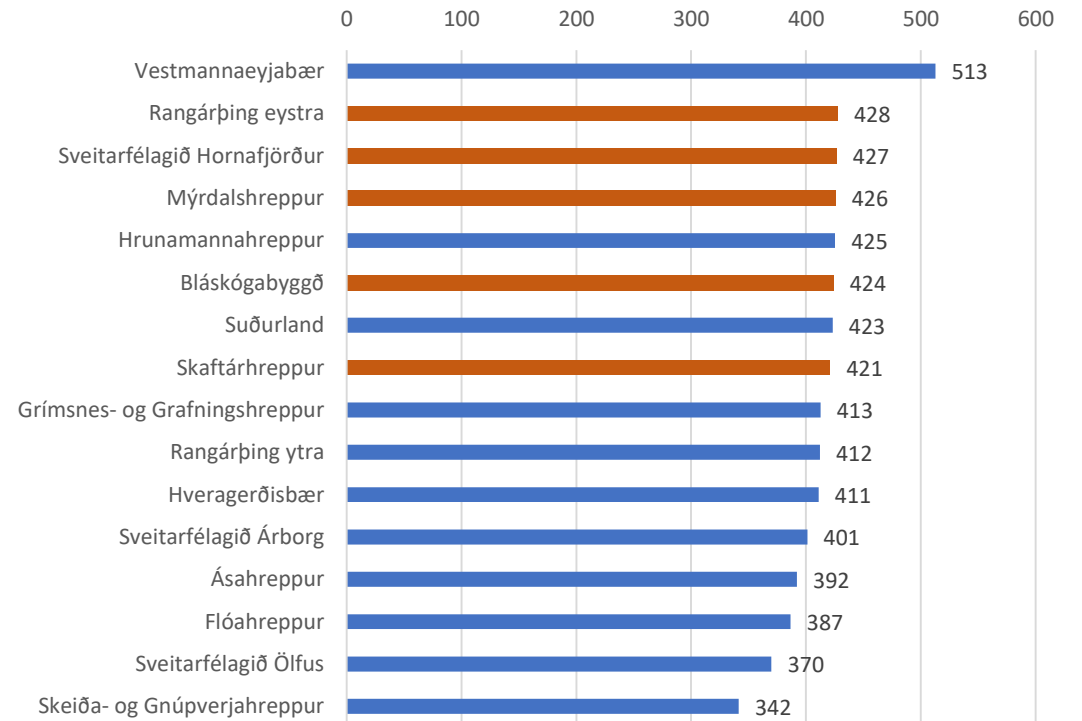
Upplýsingar voru ekki aðgengilegar fyrir Skútustaðahrepp

Meðallaun (á Suðurlandi)

Meðallaun 2019

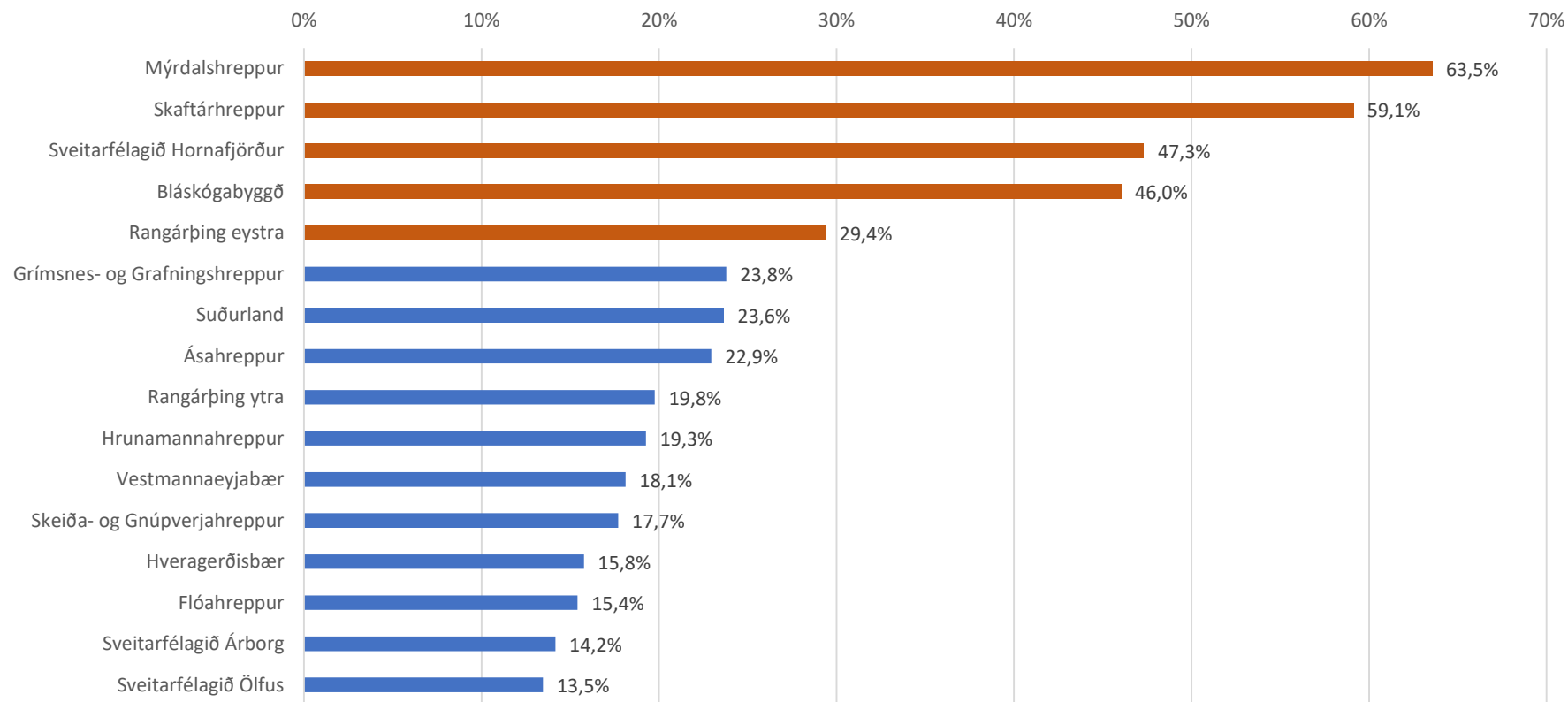
Meðallaun. Allar atvinnugreinar í ferðapjónustu. Þús. kr.
Suðurland 2019

Upplýsingar voru ekki aðgengilegar fyrir Skútustaðahrepp

Hlutfall einstaklinga í ferðapjónustu (á Suðurlandi)

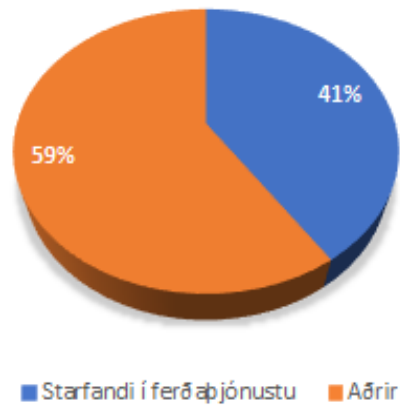
Fjöldi einstaklinga á staðgreiðsluskrá. Hlutfall ferðapjónustu. 2019

Upplýsingar voru ekki aðgengilegar fyrir Skútustaðahrepp

Ferðapjónustan - Skútustaðahreppur

Hlutfall íbúa starfandi í
ferðapjónustu*

- Í Skútustaðhreppi fjölgar þeim er starfa við ferðapjónustu hratt og einnig er fjöldinn talsvert meiri yfir háannatíma.
- Sá fjöldi hleypur á tugum og skiptir samfélagið miklu.
- Inn í þessum tölum eru ekki íbúar sem vinna við ferðapjónustu sem aukastarf en það er talsvert um að t.d. fólk í landbúnaði nýti sér aukagetu vegna ferðapjónustu.
- Því er ljóst að hlutfall rekstrartekna í hreppnum vegna ferðapjónustu er hátt.

**Hlutfall starfandi í ferðapjónustu á vinnumarkaðsaldri í Skútustaðahreppi, 18-67 ára skv. gögnum frá Creditinfo og Hagstofunni*

Atvinnuleysi

- Í lok júní voru um 900 einstaklingar atvinnulausir í lok júní í sveitarfélögnum sex.
- Tveir af hverjum þremur koma úr ferðaþjónustunni.
- Heldur fleiri karlar en konur á atvinnuleysissskrá.
- Erlendir ríkisborgarar í miklum meirihluta.
- Fólk undir fertugu í miklum meirihluta þeirra sem eru atvinnulausir.

